

SFÂNTA LITURGHIE ARHIEREASCĂ LA RUINELE UNEI BISERICI BIZANTINE DIN SECOLUL AL V- LEA ÎN ORAȘUL ISRAELIAN ASHDOD (ORAȘUL ANTIC DE COASTĂ AZOT)

În jurul anului 1921, la începutul lucrărilor la un șantier dintr-un cartier din sudul localității Azot (actualul Ashdod), excavatorul a descoperit mozaicurile unei vechi biserici sfinte byzantine; ca urmare, Serviciul arheologic din Israel a intervenit și a interzis continuarea lucrărilor.

De atunci lotul respective de teren a rămas gol și a intrat în proprietatea statului. În 2009, Serviciul Arheologic a atribuit responsabilitatea excavării parcelei specifice arheologului Dr. Alexander Fantalkin, lector la Universitatea din Tel Aviv, care este specializat în Grecia Antică în secolul al VIII-lea î.Hr. Săpăturile au fost amânate și au continuat anul acesta.

Un complex de clădiri cu un templu central și capele de o valoare spirituală și istorică unică au fost descoperite în timpul săpăturilor. Există posibilitatea ca acesta să fie asociat cu existența unei forme timpurii a unei mănăstiri isihaste pentru un Ordin al Fecioarelor cu titlul de Diaconiță.

Joi dimineața, pe 16/29 iulie 2021, ÎPS Arhiepiscop Teofan al Gerassei a slujit Sfânta Liturghie în aer liber la ruinele vechii Biserici, cu participarea Preasfințiților Arhimandriți Evdokim, Părintele duhovnicesc al Lavrei Sfântului Savva, Ignatie, egumenul din Beit Sahour și Beit Jala, Constantin,

egumenul Sfintei Mănăstiri din Hozeva, Artemie, egumenul din Haifa, Leontie, egumenul de la Rafeidia din Samaria, Marcellus, egumenul de la Sfântul Gheorghe din Lydda și Pr. Alexander Yasevitch, care păstorește credincioșii vorbitori de limbă rusă din Beer Sheva.

După Sfânta Liturghie, Preafericitul Părinte al nostru și Patriarh al Ierusalimului Teofil a făcut un Trisagion pentru odihna sufletelor Părinților plecați din vechime, ale căror nume sunt pomenite în diferitele inscripții de pe mozaicul de pe podea, precum:

Episcop Iraclie

Episcop Procopie

Episcop Karos

Presbiter Gaianos

Presbiter Stefan

Diaconul Maxim

Maica Sofronia sau Eufrosina

Diaconița Severa

Diaconița Teodosia

Diaconița Gregoria

Apoi, în prezența autorităților locale, și anume a viceprimarului din Ashdod, și a echipei Serviciului Arheologic al Universității Tel Aviv, Preafericitul a fost îndrumat la locul de excavare de către Dr. Alexander Fantalkin și s-a adresat celor prezenți subliniind importanța descoperirile săpăturilor ca o legătură între Vechiul și Noul Testament și ca loc de întâlnire pentru cercetători, pelerini și turiști, inspirând o viață de creație, pace și civilizație. Discursul Preafericitului urmează mai jos:

„Domnule primar,

Dr. Fantalkin,

Doamnelor si domnilor,

Este o mare plăcere pentru noi să fim astăzi aici pe acest sit important. Această biserică, ctitorită de episcopul Procopie în secolul al VI-lea, este o dovadă importantă a faptului că Ashdod, cunoscut atunci ca Azot, se număra printre principalele orașe de coastă în perioada bizantină.

Ashdod are o istorie lungă și demnă de remarcat și am citit despre aceasta atât în Vechiul, cât și în Noul Testament. Conform Cartii lui Iosua, a fost dat Tribului lui Iuda ca locuință a lor (Iosua 15:46), iar în Faptele Apostolilor, citim că Sfântul Filip s-a aflat în Azot botezând pe ofițerul curții reginei Etiopiene (Fapte 8:40).

Acestea sunt doar două exemple din lunga sa istorie. Dar ele vorbesc despre faptul că Biblia este o înregistrare a istoriei noastre sfinte comune. Iar descoperirea acestei biserici bizantine, care este pentru noi creștinii un important loc sfânt, este o dovadă a mărturiei pe care Patriarhia Ierusalimului a dat-o de-a lungul veacurilor istoriei noastre sacre. Fiind cea mai veche instituție religioasă din regiune, Patriarhia a întruchipat această istorie sacră și i-a dat legitimitate.

Apreciem foarte mult faptul că statul Israel și Autoritatea pentru antichități sunt sensibile la diversele civilizații care au existat în această regiune. Acesta a fost întotdeauna un peisaj multi-cultural, multi-etnic și multi-religios în care diferite popoare au înflorit de-a lungul veacurilor. Și dorim să recunoaștem munca grea și angajamentul doctorului Fantalkin și al Facultății de Științe Umaniste din Universitatea Tel Aviv, de care aparține Departamentul de Arheologie, de la descoperirea acestui sit în 2017. Ei au dus povara majoră a săpăturilor și au adus la lumină această

neprețuită moștenire.

Acest sit este atât un loc sfânt, cât și un sit cu o valoare istorică și academică supremă. Există o prezență creștină aici chiar înainte de această Biserică. Știm că unul dintre episcopii acestei regiuni, episcopul Siluan, a participat la primul Sinod ecumenic de la Niceea în anul 325. Sunt inscripții în biserica aceasta care menționează numele episcopului Iraclie, care a participat atât la al treilea sinod ecumenic din Efes în 431 cât și la al patrulea Sinod ecumenic de la Calcedon din 451.

Dar avem aici un sit care, la fel ca Madaba și Megiddo, are puterea de a atrage nu numai oameni învățați cât și turiști și pelerini. Avem aici o comoară pe care trebuie să o păstrăm și să o facem accesibilă sutelor de mii de pelerini care vin în Țara Sfântă în fiecare an. Având o însemnătate științifică și religioasă atât de importantă, acest sit are o valoare imensă pentru orașul Ashdod și face parte din moștenirea comună a întregii umanități din Țara Sfântă.

Pe acest sit au fost descoperite multe morminte, inclusiv mormintele mai multor femei care purtau titlul de *diaconiță*. Acest lucru confirmă existența acestei slujiri în Biserica primară. În plus, au fost descoperite morminte de sfinți mucenici, ceea ce dovedește că acest sit a servit ca loc de adunare liturgică înainte de secolul al IV-lea. Aceasta dovedește că aici a fost un lăcaș de cult în timpul persecuției. Potrivit scrierilor Sfântului Ioan Gură de Aur, mormintele martirilor erau folosite ca altare unde se slujea Sfânta Liturghie. Numai această descoperire va atrage prezența pelerinilor, atât din răsărit cât și din apus, care îi cinstesc pe martirii din epoca persecuției și care vor dori să se închine la acest loc sfânt.

Vă mulțumim, domnule primar, pentru grija și preocuparea dvs. pentru conservarea acestui sit, care este martor al istoriei noastre sfinte comune în această regiune. Și vă felicităm, dr.

Fantalkin, pentru realizarea remarcabilă de a aduce acest sit în atenția comunității mondiale. Conservarea și dezvoltarea acestui sit de către autoritățile locale ar consolida relațiile bune existente între statul Israel și Patriarhia Ierusalimului și, prin extensie, cu lumea creștină în general și cu lumea ortodoxă în special, cum ar fi cu popoarele din Grecia, Cipru, Rusia, România, Bulgaria, Serbia, Georgia și altele.

În păstrarea acestui sit, locuitorii de astăzi din Ashdod se vor mândri cu dovezile suplimentare ale semnificației istorice și spirituale ale orașului lor iubit și, dacă acordăm o atenție specială înaintașilor noștri care au lăsat o amprentă de neșters a prezenței lor, ne-am aștepta ca generațiile viitoare să păstreze dovezile propriilor noastre vieți și să depună mărturie aici. După cum citim în Cartea Psalmilor:

Iar noi, poporul Tău și oile pășunii Tale,

Mărturisi-ne-vom Ție în veac,

Din neam în neam vom vesti lauda Ta.

(Ps 78: 14)

Este speranța și dorința noastră fierbinte ca acest loc să fie păstrat intact și, în cele din urmă, să fie accesibil atât cercetătorilor cât și pelerinilor, ca toate celelalte locuri sfinte din regiunea noastră. Aceasta ar fi o mărturie vie a istoriei acestui oraș antic și ar promova coexistența pașnică, toleranța și respectul reciproc. Acesta ar fi un simbol tangibil al cuvintelor pe care le citim în Biblie, că urmărim *dreptatea, evlavie, credința, dragostea, răbdarea și blândețea* (1 Tim. 6:11).

Aceasta este misiunea Patriarhiei și ne angajăm să sprijinim și să ajutăm la această lucrare. Fie ca acest loc să fie o sursă atât de cunoaștere cât și de reîmprospătare spirituală pentru generațiile viitoare.

Mulțumesc.”

Acest eveniment important a fost organizat de ÎPS Arhiepiscop Aristovul al Madabei, care răspunde de credincioșii vorbitori de limbă rusă ai Patriarhiei. La final, Preasfinția Sa a oferit Soborului Patriarhal și tuturor celor prezenți colivă, băuturi răcoritoare și fructe.

Din partea Secretariatului-General